

Nr 266.

Av herr **Bäckström**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående
tillfälligt förbud i viss omfattning mot tillverkning av
rusdrycker.

Bland de bekymmer, som i följd av nu rådande högst allvarsamma förhållanden trycka och oroa vårt lands inbyggare, särskilt de ekonomiskt svagare, som utgöra det stora flertalet, är den viktiga brödfrågan, som nu hotar att bli ännu mera svårlöst än annars.

Visserligen har det genom nyligen verkställda undersökningar och beräkningar blivit utrönt, att någon direkt fara för livsmedelsbrist för närvarande icke föreligger, enär de inneliggande förråden äro rätt avsevärda och den för inbärgning väntande skörden är ganska rik i förhållande till vad man tidigare vågat hoppas.

Men då man alls icke nu vet beräkna, varken hur långvarig den svåra krisen kan bli eller i vilken utsträckning vårt land kan bli berört av den, fordrar omtänksamheten, att särskilda för att icke säga utomordentliga åtgärder vidtagas i tid.

Därmed sker intet underkännande av vad regeringen välbetänkt och framsynt nog redan åtgjort för reglerandet av livsmedelsprisen och vad därmed sammanhänger, vilket allt mottagits med synnerlig tacksamhet i vidaste kretsar. Men de meddelanden, som dagligen inflyta från landets olika delar, dels om den på vissa viktiga artiklar orimliga prisstegringen och dels om svårigheten att erhålla alldeles nödvändiga livsmedel, visa, att reglerande åtgärder äro ytterligare nödvändiga i stor utsträckning.

Härmed åsyftas icke några i en del krigförande länder redan vidtagna mera hårdhänta åtgärder, som knappast under några förhållanden torde behöva tillgripas hos oss, utan anordningar, som utan allt verkligt men för samhälle och enskilde skulle kunna vidtagas för besparing av

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 4 saml. 121 häft. (Nr 266.) 1

ofantliga mängder utav nödvändiga livsmedel. Till sådana åtgärder må väl med allt skäl främst kunna räknas, vad man från olika håll i dessa allvarstygda dagar kraftigt påyrkat: tillfälligt förbud för spannmåls eller rotfrukters »förädling» till rusdrycker. Ett sådant förbud skulle under den förhanden varande världskrisen kunna få ett ofantligt värde för reglerandet av såväl tillgången som priset på de för vårt folks bredare lager allra nödvändigaste livsmedlen. Detta förstår en var, då man av Sveriges officiella statistik vet, att under tillverkningsåret 1912—1913 »förädlades» vid landets brännerier icke mindre än 23,516,492 kg. spannmål, 1,772,000 hl. potatis, 100,721 kg. betor, 354,123 kg. råstärkelse och 2,748,344 kg. melass samt vid landets bryggerier 36,058,438 kg. malt, motsvarande 46,000,000 kg. korn.

Förbud motsvarande det ovan föreslagna har förr i orostider ansetts nödvändigt och genomförts, och verklig samhällsanda och omtänksamhet synas nu kräva detsamma. Även om de svåra förhållanden, som nu uppröra världen, ej bleve rådande för längre tid än ytterligare två månader — och hastigare torde icke ens den mest hoppfulle drista vänta lugnare tider — så skulle vårt land i allt fall för ganska lång tid framåt vara hänvisat till egna förråd av livsmedel, enär de nu gällande utförselförbuden i många länder helt visst måste upprätthållas under avsevärd tid, sedan krigstillståndet upphört, och den allmänna bristen på livsmedel efter kriget under alla förhållanden måste minska tillförseln och skapa dyrtid. När därtill kommer, att ingen ännu kan förutsäga, huru och under vilka väderleksförhållanden inbärgningen av vår gröda kan ske — och därpå beror i väsentlig del hållbarheten av de uppgjorda livsmedelskalkylerna — så vore det mer än obetänksamt att inför nu rådande förhållanden icke i den mån det är möjligt i tid säkerställa särskilt de fattigare bland vårt folk för ytterligare uppskruvade livsmedelspriser.

Invändningar mot föreslagna förbud komma givetvis ej att saknas, särskilt från dem, som förege sig föra näringsfrihetens och den personliga frihetens talan. Men inför möjligheten av ett val mellan vad själviskt knorr från ett välsituerat fåtal och vad hungerlidandets klagogråt från tusenden av landets oskyldiga små begär, bör någon tvekan ej råda hos Sveriges riksförsamling. Redan ha många länsstyrelser till samhällelig båtnad föreskrivit inskränkningar i rusdryckshandeln, och detta goda exempel har man all rätt att vänta bli allmänt följt av alla myndigheter, som ha beslutanderätt härutinnan. Under sådana förhållanden torde såväl konsumenter som flertalet producenter av rusdrycker föga beröras av åtgärden ifråga, i fall man nu i en för hela folket så viktig

sak överhuvudtaget bör fästa något som helst avseende vid dessas intressen.

På grund av det anförda får jag härmed hemställa,

att Riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t göra anhållan, det Kungl. Maj:t måtte för tid, som kan finnas lämpligt, tillfälligt förbjuda tillverkning av rusdrycker, till vilka spannmål eller rotfrukter i större omfattning användas som råvara, samt vidtaga åtgärder, som med anledning av sådant förbud kunna bli nödvändiga.

Stockholm den 10 augusti 1914.

W. Bäckström.
